

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА**ПСИХІАТРІЯ, НАРКОЛОГІЯ**

Спеціальність: **222 «Медицина»**
Освітньо-професійна програма: **«Медицина»**
Код компонента в освітній програмі: **ОК 37**
Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**
Форма здобуття освіти: **очна (денна)**
Рік навчання: **4**
Семестр(и): **7(осінній) або 8 (весняний)**
Тип освітнього компонента: **обов'язковий**
Навчальний рік: **2027-2028**

Обсяг: **3 кредити ECTS (90 год.)**
Навчальні заняття: **лекції, практичні заняття**
Підсумковий контроль: **іспит**
Пререквізити: **фізіологія, анатомія людини, патофізіологія, медична психологія**

Кафедра/підрозділ: психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи пр. Науки, 4; вул. Академіка Павлова, 46

Керівник освітнього компонента: Терьошина І.Ф.
e-mail: if.teroshyna@knmu.edu.ua

Сторінка освітнього компонента в Системі дистанційного навчання ХНМУ (Moodle):
<https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=1047>

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА Освітній компонент «Психіатрія, наркологія»: закладає основи вивчення студентами клінічних освітніх компонентів, що передбачає інтеграцію викладання з цими освітніми компонентами; забезпечує формування умінь застосовувати знання з психіатрії та наркології в процесі подальшого навчання й у професійній діяльності.

Предметом вивчення освітнього компоненту є різноманітні і глибокі порушення психічної діяльності душевно хворих.

МЕТА КУРСУ: Метою викладання освітнього компоненту «Психіатрія, наркологія» є придбання здобувачами теоретичних знань практичних навичок первинної діагностики, лікування, профілактики психічних розладів, психосоціальної реабілітації пацієнтів з психічними розладами, в тому числі обумовлених прийомом психоактивних речовин, необхідних при наданні медичної допомоги

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

- Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
- Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.
- Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).
- Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.

- Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я (за списком 2).
- Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 4), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).
- Визначити головний клінічний синдром або чим обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.
- Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у тому числі міжнародними, заснованими на принципах доказової медицини; у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.
- Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
- Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомогу при невідкладних станах (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.
- Організовувати надання медичної допомоги та лікувально-евакуаційних заходів населенню та військовослужбовцям в умовах надзвичайних ситуації та бойових дій, в т.ч. у польових умовах.
- Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
- Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.
- Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних, інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.
- Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я людини для оцінки стану захворюваності населення.
- Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців; управляти конфліктами на міжособистісному та організаційному (професійному) рівні, налагоджувати ефективну комунікацію в фаховому та нефаховому середовищі.
- Діяти у професійній сфері з урахуванням власної свободи й безпеки у співпраці й порозумінні з членами соціума – як фахівцями, так і нефахівцями; вміти приймати рішення самостійно, нести відповідальність за свої дії; ефективно працювати в команді, керуючись принципами лідерства та взаємоповаги.

Перелік тем лекцій (10 год)

1. Предмет та завдання психіатрії та наркології, їх місце серед інших медичних дисциплін. Історія розвитку та сучасний стан психіатрії та наркології. Класифікація психічних розладів та захворювань.
2. Патологія пізнавальних процесів. Порушення емоцій та ефекторно – вольової сфери. Синдроми порушення свідомості.
3. Загальна характеристика органічних, включаючи симптоматичні, психічних розладів.
4. Епілепсія. Етіологія та патогенез. Класифікація. Клінічні прояви. Епілептичні психози. Зміни особистості у хворих епілепсією.
5. Медичні та соціальні проблеми вживання психоактивних речовин.
6. Неврологічні розлади. Масковані депресії.
7. Емоційний стрес та психічна травма. Посттравматичний стресовий розлад. Розлади адаптації.
8. Біполярний афективний розлад. Шизофренія. Первинний психотичний розлад.
9. Психічні розлади дитячого та підліткового віку.
10. Стандарти терапії психічних розладів та захворювань. Психоосвіта.

Перелік тем практичних занять (50 год.):

1. Предмет та завдання психіатрії та наркології, історія розвитку. Організація допомоги хворим із психічними порушеннями. Особливості структури психіатричної лікарні й диспансеру. Принципи догляду за психічно хворими.
2. Методи психіатричного дослідження.
3. Класифікація психічних розладів, реєстри психічних розладів.
4. Порушення відчуттів та сприйняття
5. Порушення пам'яті
6. Порушення мислення та інтелекту
7. Порушення емоцій та ефекторної сфери
8. Порушення свідомості та самосвідомості
9. Психопатологічні синдроми
10. Підсумкове заняття за розділом 1
11. Психічні порушення при інфекційних захворюваннях, пухлинах та черепно-мозкових травмах.
12. Деменції при нейродегенеративних розладах.
13. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання алкоголю
14. Психічні та поведінкові розлади в наслідок вживання наркотичних речовин та речовин, які не внесені в державний перелік наркотиків
15. Нехімічні аддікції
16. Невротичні, пов'язані зі стресом, розлади
17. Фобічні тривожні розлади
18. Обсесивно-компульсивний розлад
19. Реакція на важкий стрес та порушення адаптації. Посттравматичний стресовий розлад (ПТСР).
20. Дисоціативні (конверсійні) розлади
21. Шизофренія. Премобідні прояви. Основні клінічні симптоми. Клінічні форми та типи перебігу. Лікування хворих на шизофренію.
22. Гострі і транзиторні психотичні розлади
23. Афективні розлади. Клінічні прояви, типи перебігу. Соматовегетативні еквіваленти депресії. Принципи терапії пацієнтів із афективними розладами.
24. Епілепсія, основні симптоми. Клінічна характеристика пароксизму. Класифікація епілепсії.
25. Епілептичні психози. Лікування хворих на епілепсію. Невідкладна допомога при епілептичному статусі.

26. Розумова недостатність. Етіологія, патогенез, клінічні прояви. Діагностика та диференційна діагностика. Лікувально-корекційні заходи. Профілактика.
27. Розлади особистості. Етіологія та патогенез. Клінічні форми психопатії. Діагностика та диференційна діагностика. Лікувально-корекційні та соціально-реабілітаційні заходи. Питання експертизи.
28. Ранній дитячий аутизм. Етіологія та епідеміологія. Клінічні прояви. Діагностика. Лікування. Профілактика. Питання експертизи та реабілітації.
29. Гіперкінетичні розлади у дітей та підлітків. Етіологія. Патогенез. Клінічні прояви. Розлади соціальної поведінки. Клініка, перебіг, профілактика. Принципи медико-педагогічної корекції, соціальної реабілітації.
30. Поведінкові синдроми, пов'язані з порушенням прийому їжі та сну
31. Поведінкові синдроми, пов'язані з порушенням полової функції
32. Стандарти терапії. Психосвіта та реабілітація
33. Підсумкове заняття за розділом 2

Перелік тем самостійної роботи студента (30 год.)

1. Історія розвитку науки психіатрії та наркології.
2. Нормативно-правові документи, що регламентують роботу психіатричної служби.
3. Регістри психічних розладів.
4. Психічні розлади при променевій хворобі.
5. Психічні порушення при гострих та хронічних інтоксикаціях.
6. Вікові та гендерні особливості вживання алкоголю.
7. Вікові та гендерні особливості вживання наркотичних речовин та речовин, які не внесені в державний перелік наркотичних речовин
8. Психічні розлади при ВІЛ - інфекції/СНІДі
9. Соматоформні розлади
10. Стрес, дістрес, психічна травма
11. Ларвіровані депресії
12. Шизотипові та шизоафективні розлади
13. Клінічні протоколи для надання медичної допомоги хворим на психічні розлади
14. Персоніфіковані підходи до терапії психічних розладів
15. Когнітивно-біхевіоральна терапія
16. Побічні ефекти при призначенні психофармакотерапії.
17. Суїцидальна поведінка у хворих на психічні розлади.
18. Немедикаментозні методи лікування хворих на психічні розлади.

СРС спрямована на поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих під час аудиторного навчання та сприяють формуванню професійних компетентностей. Результати СРС підлягають контролю та включені до поточного контролю знань.

Консультації: онлайн, за попередньою реєстрацією на сторінці курсу в системі дистанційного навчання курсу.

Методи навчання: розв'язання ситуаційних завдань, розповідь-пояснення, бесіда, дискусія

ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання успішності здобувачів освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (https://knmu.edu.ua/doc_block_type/instrukcziyi-navchalnogo-proczesu/). Оцінка за практичне чи підсумкове заняття становить від 2 до 5 балів. Подання завдань за запізненням з неповажних причин тягне за собою зниження оцінки відповідно до відсотка запізнення в часі від часу виконання завдання. Завдання перевіряються протягом 24 год. Оцінки виставляються в

електронний журнал. Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf).

Наприкінці вивчення освітнього компонента середня оцінка конвертується у багатобальну оцінку (70-120 балів) відповідно до таблиці 1 Інструкції з оцінювання (див. вище), що становить **загальну навчальну діяльність (ЗНД)**.

Індивідуальні завдання (ІЗЗ) Індивідуальні завдання студента (далі – ІЗС) не є обов'язковим елементом, але при бажанні здобувача освіти може бути виконане і оцінюються в балах ECTS (не більше 10), які додаються до суми балів, набраних за поточну навчальну діяльність. На засіданні кафедри затверджено перелік індивідуальних завдань (участь з доповідями в студентських конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями з перевіркою на плагіат) з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні (не більше 10).

Підсумковий контроль. іспит

Оцінка з дисципліни (ОД). Для освітніх компонентів, вивчення яких закінчується у поточному семестрі, а формою контролю є «іспит», передбачається, що допуск до іспиту визначається у балах ЗНД від 70 до 120, при відсутності пропусків аудиторних занять та лекцій. Пропуски аудиторних занять та лекцій повинні бути відпрацьовані в обов'язковому порядку. Іспит оцінюється від 50 до 80 балів. Оцінка з освітнього компоненту - є сума балів за ЗНД, ІЗЗ та іспиту і складає від 120 до 200 балів. ІЗЗ(індивідуальні завдання здобувача) оцінюються в балах (не більше 10), що додаються до балів, набраних за ЗНД по закінченню вивчення дисципліни або її частини, при проведенні «іспиту». Загальна сума балів за ЗНД та ІЗЗ не може перевищувати 120 балів..

Здобувачам освіти, які виконали вимоги програм освітніх компонентів та були допущені до складання підсумкового контролю але не склали його або не з'явилися виставляється оцінка **Fx**.

Здобувачам освіти, які були не допущені до складання «іспиту», у зв'язку з недостатньою кількістю балів за ЗНД кафедра виставляє у відомість відмітку «не допущено» (оцінка **F**).

Здобувачу освіти, який допущений до складання іспиту, але не з'явився на його складання, кафедра виставляє у відомість відмітку «не з'явився» (оцінка **Fx**). Декан розглядає причину пропуску диференційованого заліку або іспиту: «поважна» або «неповажна». У разі якщо неявка була «неповажною» декан виставляє відмітку «незадовільно».

Після проведення семестрового контролю для дисциплін, або їх частин, що закінчуються формою контролю «іспит», відповідальний за організацію навчально-методичної роботи на кафедрі або викладач виставляють здобувачу освіти відповідну оцінку за таблицею 3 у індивідуальний навчальний план здобувача освіти та заповнює відомості успішності

Для дисциплін, вивчення яких закінчується у поточному семестрі, а формою контролю є «залік» передбачається врахування ЗНД.

Оцінка з дисципліни виставляється лише студентам, якщо здобувач відпрацював всі пропущені аудиторні заняття та лекції, а середній бал за всі теми ПК дорівнює 3-ом балам та вище Оцінки "**Fx**" або "**F**" ("незадовільно") виставляються студентам, яким не зараховано вивчення дисципліни, формою контролю якої є залік.

ЗНД та ІЗЗ не може перевищувати 200 балів.

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи на курсі: брати активну участь у всіх формах роботи на заняттях, присвячувати 1-2 год. щодня виконанню самостійної роботи та підготовці до занять, ставити запитання під час занять, відвідувати консультації, вчасно здавати завдання та виконувати усі форми контролю.

Відвідування занять. Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. Формою одягу під час офлайн-занять є білий медичний халат. При запізнення більше ніж на 5 хвилин ви можете бути не допущені до заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf).

Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту допускається лише з дозволу викладача.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.

Час відповіді викладача: 24 години.

Технічні вимоги до роботи на курсі:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Психіатрія і наркологія [Підручник] / В.Л. Гавенко, В.С. Бітенський, В.А. Абрамов та інші.; за ред. В.Л. Гавенка, В.С. Бітенського. – К.: Медицина, 2009. – 488 с.
2. Дитяча психіатрія [Підручник] / Г.М. Кожина, В.Д. Мішиєв, В.І. Коростій та інші.; за ред. Г.М. Кожини, В.Д. Мішиєва,. – К.: ВСВ «Медицина», 2014. – 376 с.
3. Наркологія [Підручник] / В.Л. Гавенко, Г.О. Самардакова, І.А. Григорова та інші.; за ред. В.Л. Гавенка, В.С. Бітенського. – Х.: Регіон-інформ, 2003. – 244 с.
4. Довідник сімейного лікаря з питань психосоматики / Н.О. Марута, В.І. Коростій, Г.М. Кожина та інші. – К.: «Здоров'я», 2012. – 384 с.
5. Психосоматична патологія / Р.І. Ісаков, 2023, – 167 с.
6. Реакція на важкий стрес та розлади адаптації. Посттравматичний стресовий розлад: навчальний посібник / Л.О. Герасименко, А.М. Скрипніков, Р.І. Ісаков, 2023, – 120 с.
7. Психогенні психічні розлади: навчально-методичний посібник / Л.О. Герасименко, А.М. Скрипніков, Р.І. Ісаков, 2021, – 208 с.

Зав. кафедри:

Кожина Г.М.